

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (T. Vasilică)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

08 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Ion Malanciuc
Oxana Parfeni
Aliona Donos

examinând admisibilitatea recursului declarat de Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopetchi,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Marchitan Anatolie împotriva Oxanei Cozariz cu privire la modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Oxana Cozariz și modificată hotărârea din 31 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 20 septembrie 2021, Marchitan Anatolie prin intermediul avocatului Burduja Victoria a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oxanei Cozariz Oxana cu privire la modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că s-a căsătorit cu Cozariz Oxana la data de 16 august 2008, eveniment înregistrat la OSC Botanica din mun. Chișinău sub nr. 908. Din căsătorie, Marchitan Anatolie și Cozariz Oxana, au un copil minor comun, XXX. Prin hotărârea din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost desfăcută căsătoria dintre Marchitan Anatolie și Cozariz Oxana, s-a stabilit domiciliul copilului minor cu mama sa Cozariz Oxana și s-a dispus încasarea de la Marchitan Anatolie, pensia pentru întreținerea copilului minor XXX, în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile, lunar, începând cu data intrării în vigoare a hotărârii (06.03.2018) și până la atingerea majoratului de către copil.

A relatat reclamantul că își execută obligația de întreținere a fiului minor prin executarea hotărârii judecătorești, însă, pe parcursul anilor, în viața personală și profesională a acestuia au intervenit careva schimbări. La moment este unicul întreținător al familiei, mama fiind pensionară, iar veniturile sale lunare fiind fluctuabile. Urmare a situației epidemiologice cauzată de infecția Covid-19, a rămas fără venituri stabile.

Astfel, reieșind din faptul că, stabilirea cuantumului restanței la plata pensiei alimentare nu este posibilă, deoarece plata acesteia a fost stabilită în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și/sau alte venituri, iar mărimea veniturilor debitorului fiind imposibil de determinat, solicită reclamantul modificarea cuantumului pensiei alimentare în sumă fixă. Modificarea cuantumului pensiei alimentare în sumă fixă îi va ușura executarea hotărârii judecătorești din 01 februarie 2018, emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Central.

A notat că, potrivit informației plasată de Biroul Național de Statistică al RM pe site-ul www.statistica.md, minimul de existență pentru copii în medie lunar în primul semestru al anului 2020 constituie în medie 2261,5 de lei pentru un copil în vârstă de 7-17 ani. În funcție de mediul de reședință al acestora, minimul de existență pentru copiii din orașele mari este cu 8,6% mai mare comparativ cu mediul rural.

A menționat că, în temeiul art.2 al Legii nr.152 din 05.07.2012 cu privire la minimul de existență, minimul de existență este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale și a serviciilor pentru satisfacerea necesităților principale, menținerea sănătății și pentru susținerea viabilității omului. Potrivit art. 3 al aceleiași legi, mărimea minimului de existență include: mărimea valorică a coșului alimentar; cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale și pentru achitarea serviciilor prestate populației și mărimea primelor și a contribuțiilor obligatorii. Mărimea minimului de existență pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.

Reclamantul a comunicat că, minimul de existență nu prevede cheltuielile necesare pentru dezvoltarea copilului precum: procurarea cărților, frecventarea anumitor secții sportive sau de creație, etc. activități necesare creșterii și evoluției psiho-emoționale echilibrate a copilului.

A solicitat reclamantul modificarea cuantumului pensiei de întreținere în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile, lunar stabilit prin hotărârea din 01 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, și încasarea de la Marchitan Anatolie în beneficiul Oxanei Cozariz, pensie pentru întreținerea copilului minor XXX, în mărime de 1 500 de lei lunar, începând cu data adresării cererii în judecată și până la atingerea majoratului copilului minor.

Prin hotărârea din 31 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Marchitan Anatolie.

S-a modificat cuantumul pensiei pentru întreținerea copilului minor stabilit anterior prin hotărârea Judecătoriei mun. Chișinău, sediul Central, din 01 februarie 2018 și s-a încasat de la Marchitan Anatolie în beneficiul Oxanei Cozariz pensia de întreținere pentru copilul minor XXX în mărime fixă de 1 800 de lei lunar, până la atingerea majoratului copilului, începând cu 20 septembrie 2021.

În conformitate cu pct. 67 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 39 din 14 octombrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin.(2) lit. d) și 38 alin. (4) lit. f) din Codul de executare, prezenta hotărâre, în partea plății pensiei de întreținere, urmează a fi executată imediat, la expirarea termenului de 15 zile din data pronunțării.

S-a încasat de la Marchitan Anatolie în beneficiul statului taxa de stat pentru pretenția cu privire la încasarea pensiei de întreținere, în mărime de 648 de lei.

La 27 aprilie 2022, Cozariz Oxana a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 31 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, indicând că nu este de acord

cu hotărârea instanței de fond, considerând-o ca fiind ilegală și abuzivă, fiind susceptibilă casării, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii integral.

Prin decizia din 21 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Cozariz Oxana.

S-a modificat hotărârea din 31 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Marchitan Anatolie împotriva Oxanei Cozariz cu privire la modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată, prin majorarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor XXX, încasată de la Marchitan Anatolie în beneficiul Oxanei Cozariz, de la suma de 1 800 de lei lunar, până la suma de 2 500 de lei lunar și a taxei de stat dispusă spre încasare de la 648 de lei până la 900 de lei.

În rest, hotărârea din 31 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost menținută fără modificări.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, Marchitan Anatolie a fost înregistrat ca persoană angajată în sistemul public de asigurări sociale CPAS 91101389293 conform datelor din Registrul de stat al evidenței individuale, însă la contul acestuia nu se deține informație cu privire la mărimea contribuțiilor de asigurări sociale pentru perioada 01.01.2020 - 30.04.2021. Potrivit informației eliberată de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Marchitan Anatolie nu este înregistrat în câmpul muncii. Conform adeverinței eliberată de Primăria or. Codru din mun. Chișinău, Marchitan Anatolie locuiește în or. Codru, str. Izvoarelor, 8, cu familia în următoare componență: mama Marchitan Maria și fiul XXX.

Totodată, instanța de apel a menționat că, din actele pricinii rezultă că Marchitan Anatolie nu este angajat oficial în câmpul muncii nici pe teritoriul RM și nici peste hotarele țării, la moment este plecat peste hotarele țării unde prestează munci sezoniere. Potrivit informației publice furnizate de Biroului Național de Statistică, se atestă că minimumul de existență a copilului în vârstă de la 1-6 ani pentru anul 2021 constituie în medie 2021,80 de lei. Astfel, hotărârea primei instanțe urmează a fi modificată, în partea încasării a pensiei de întreținere în sumă bănească fixă pentru copilul minor XXX în mărime de 1 800 de lei, urmând a fi majorată până la 2 500 de lei lunar.

A invocat Curtea de Apel Chișinău că trebuie de ținut cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relație de căsătorie precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte. Mai mult ca atât, modificarea (micșorarea sau majorarea) cuantumului pensiei de întreținere nu trebuie să favorizeze interesele unui copil în detrimentul altuia, mărimea acesteia trebuie să fie una rezonabilă și echitabilă, determinată în exclusivitate de instanța de judecată a cărei discreție decizională nu trebuie să depășească cadrul legal pertinent.

De asemenea, ținând cont de faptul că, instanța de apel a modificat hotărârea primei instanțe, în partea încasării pensiei de întreținere în sumă bănească fixă pentru copilul minor XXX în mărime de 1 800 de lei, majorând-o până la 2 500 de lei lunar, urmează ca suma taxei de stat încasată din contul lui Marchitan Anatolie în beneficiul

statului în mărime de 648 de lei, să fie majorată pînă la 900 de lei. În rest, a menține fără modificări hotărârea din 31 martie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, fără modificări.

La 28 aprilie 2023, Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopețchi, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de fond nu a efectuat elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural. În acest sens, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat, sunt obligați să-și întrețină copiii minori. Astfel, lui Marchițan Anatolie în calitate de părinte, îi revine obligația de creștere și întreținere a copilului minor comun, chiar și în condițiile în care căsătoria dintre părinții copilului a fost desfăcută.

Recurenta a indicat că, necesitățile copilului prezumă, pe lângă minimul de existența, cheltuieli legate de procurarea hainelor, medicamentelor, cheltuieli necesare creșterii și evoluării echilibrate a copilului.

De asemenea, instanța de judecată are obligația de a asigura copilului protecția și îngrijirea necesară în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau altor persoane cărora acesta le-a încredințat în mod legal și în acest scop va lua toate măsurile corespunzătoare. Astfel, de dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia în egală măsură ambii părinți în dependență de starea materială și familială a acestora, dășii fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului în unison cu principiile fundamentale consacrate în legislația națională și cea internațională.

A mai invocat recurenta că, pentru valorificarea dreptului de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere, părintele urmează să probeze schimbarea stării materiale sau a celei familiale, însă schimbarea situațiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esențială, sarcina respectivă aparținând în exclusivitate instanței competente să o examineze. Conform prevederilor art.5 Protocolul nr.7 din Convenție, soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relații cu copiii lor în ceea ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică statele să ia măsuri necesare în interesele copiilor.

A menționat recurenta că, în contextul prevederilor legale sus indicate, reieșind din probatoriul administrat în prezenta speță, apărarea punctează că instanțele inferioare incorect au reținut oportunitatea micșorării pensiei. Or, realitățile economice, inflația de circa 40%, înrăutățirea modului de viață, condiționată de explozia prețurilor pentru un trai decent, demonstrează caracterul vădit ilegal al hotărârii contestate.

Totodată, a mai relatat că instanța de fond nu a avut temei legal pentru micșorarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, fiind necesară respingerea acțiunii. Mai mult, Marchițan Anatolie are venituri de peste hotare și a avut modificări patrimoniale favorabile, circumstanțe de fapt și de drept care denotă că suma pensiei de întreținere pentru copilul minor XXX stabilită anterior, nu excede posibilitățile de

plată ale reclamantului-intimat, în plus nu a fost probată necesitatea de micșorare a cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor stabilită prin hotărârea instanței de judecată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 21 decembrie 2022.

La 28 februarie 2023, copia deciziei din 21 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 149).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopețchi, la 28 aprilie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 13 iunie 2023, a expediat în adresa intimatului copia recursului declarat de Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopețchi, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 188).

La data de 11 septembrie 2023, Anatolie Marchitan a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs depuse de Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopețchi.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopețchi, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmens c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Oxana Cozariz, reprezentată de avocatul Igor Hlopețchi, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,
Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Oxana Cozariz, reprezentată de
avocatul Igor Hlopețchi.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos